

..... [p1] .....

+

Den E.H. Gezelle

Heule 25 Mei 1868.

Mynheer en Vriend,

Ik wacht altyd met groote [*verduldigheid*] achter den vlaamschen Vexilla en Stabat¹ dien gy my beloofd hebt "alligte" te zenden, als ik U de laatste keer heb komen Gendag zeggen.

Alligte en is nog niet gekomen. 'K wenschte dat Alligte alligte kwame. Hoe eerder, hoe liever.

Wat dat die noot hiernevens aengaet op dat verhaal uit den "Bien public" en op zyne uitlegging die by sommigen nogal rap aanveerd is, zekerlyk als gy het goed vindt, zult gy ze wat breeder kunnen handelen.

Nu die noot is t'uwen dienste

Ul. dienaar in [*Christo*]

H.A. De Badts

[*onderpastor*] Heule.

Als gy uwen inhoudstafel van 't tweede jaar

..... [p2] .....

van R.D.H. uitgeeft, (ziet Bladz. 253 Poperinghe-Omgang onderteekend A.D.B. Bl 255) wilt in plaats van A.D.B. stellen H.A.D.B.²

.....

1 Hiermee vraagt De Badts Gezelle duidelijk naar een Vlaamse vertaling van een "Vexilla en Stabat"-tekst. Wellicht gaat het om de tijd na Pasen 1868 en sprak Gezelle hem over zijn vertaling van het beroemde middeleeuwse Latijns gedicht *Stabat mater dolorosa*, waarvan hij reeds in 1858 een vertaling maakte: *Naast het kruis, met weenende ogen, stond de moeder diep bewogen* (zie: Verzameld Dichtwerk, dl. 5, p.295). Vexilla Regis is een Latijnse hymne die deel uitmaakt van de liturgie van Passiezondag. Stabat mater: een middeleeuws-Latijnse gedicht op Maria en haar smart om de gekruisigde Christus. Het is genoemd naar de beginwoorden van het gedicht, *Stabat mater dolorosa*.

2 A.D.B., Poperinghe-Omgang. In: Rond den Heerd: 2 (1867) 32, p.253-255

HA. DBadts.

..... [p3] .....

Heule 25 Mei 1868.

Mr R.D.H.

"De naaldoog."

Ik las overtyd eene nieuwe uitlegging van dit woord van den Goddelyken Zaligmaker: "Het is gemakkelyker dat een kemel door de oog eener naald dóórga, dan dat een ryke inga in het ryk der Hemelen" Matt. XIX.24."

Ziet hier deze nieuwe verklaring: "Er was, zegt men, te Jerusalem eene tolpoort die men de "naaldoog", heette. Zy was zoo smal en zoo leeg dat een geladen kemel er met vele moeite al kniebuigen kon doorgaan. Van toen al verstaat men zeer wel de juistheid der vergelyking tusschen den ryken, overmand van zyn geld en goed, die staat voor de deur des Hemels, en een kemel overlast van zynen vracht voor de "Naaldoogpoort"

Die uitlegging is nogal kunstig uiteen gedaan, maar wat te verre gezocht.

Inderdaad, of er ten tyde van Christus zulk eene poorte bestond, weet ik niet; en waarop dat steunt, ook niet; maar neemt het zoo, ik geloof nogthans niet dat Christus toen daarop zinspeelde of die plaats beduiden wilde. Onder ander hierom: Had de Goddelyke Zaligmaker van dien nauwen doorgang willen spreken, zou hy niet gezeid hebben gelyk by Mattheus XIX.24 staat: "... door de oog van eene naald, maar door de Poort van de

..... [p4] .....

"Naaldoog" door de "Naaldoogpoort" of nog liever door "de Naaldoog"

Nu, heeft die poort bestaan of bestaat zy, zou men niet eerder mogen zeggen dat het geweest is met te zinspelen op dat woord van den Goddelyken Meester dat men dien naam er aan gegeven heeft.

2° Wat aangaat die andere uitlegging van sommigen (waarvan de schryver ook spreekt) die om de gepastheid der $\lambda\eta\alpha$ (?) (kemel) (of liever, 't grieksch κάμηλος (kemel) overstellen, ³ droow hcswueerbeh t' peer rood ,gnikykegrev ik geloof niet dat zy hun die moeite moeten doen van zoo de woorden of de beteekenis er van te willen wringen en plooijen naar hunnen zin, zoovele te meer dat men in spreekwoorden naar die zoodanige gepastheid tusschen de twee deelen der vergelyking dikwyls niet en kykt.

3°) Wat is er dan gemakkelyker dan hier de gewone uitlegging te volgen die aan de woorden hunne eigene beteekenis laat en in dat gezegde een oostersch spreekwoord ziet, gebruikt om eene stiefmoeijelyke zaak te bedieden? Dat spreekwoord moest ons niet verwonderen, om des wille Wy moeten wy niet verre loopen om ook zulke dingen te vinden Wy komen omtrent dezelfde spreuk in onze eigene tale tegen.

..... [p5] .....

Hoe dikwyls hebt gy niet gehoord: "Hy is door d'ooge van eene naalde gepasseerd"? om te zeggen: 't heeft nippende gegaan - er is groote vrees, - groot gevaar geweest, enz.

Zoo zegt men van iemand die met groote moeite iets bekomen of verkregen heeft, - met groote moeite in iets gelukt heeft: 't is wel uitgevallen maar "Hy is door d'oog van eene naald gepasseerd"

Van iemand, die stond om een verlies te doen en die het ontkomen is;

Van iemand die stond om te verongelukken en die 't ontsnapt is; en nog meest van al, van iemand die eene groote ziekte doet, en voor dood uitgegeven is, waaraan er menselyk gesproken niets meer te doen is, als Hy buiten alle verwachting er deure komt zegt men niet: "Hy is door de oog van eene naald gepasseerd"?

Dus (1) In afwachting van gegrondere uitleggingen op dezen tekst - - houden wy ons aan ons laatste gedacht.

(1)

Heule.

Uw toegenegen dienaar in [*Chriso Jesu*]

H. A. De Badts [*Onderpastor*]

(1) Ik weet niet beter of Card. Wizeman in zyne werken van Exégèse spreekt ook onder ander van dit spreekwoord.

.....

3 Transcriptie Pierre Van Hecke

(2) Per foramen acus⁴ Matt. XIX.24 cf Marc X.25

by Matt. zonder bepaling "oog eener naald"

by Marc. met bepaling "oog der naald" (in 't grie[k]sch) ongetwyfeld in den zelfden zin als by Matt.

..... [p6] .....

H A. De Badts

voir "Bien public" 10 avril 1868 Pag. 2 Col. 1⁵ onder

Voici, d'après un article de M. l'abbé Corblet, dans la dernière livraison de la Revue de l'art chrétien⁶ un nouvel éclaircissement d'une des paroles de Notre Seigneur.

"On connaît cette affirmation de l'évangile, qu'il est plus difficile à un riche d'entrer dans le royaume des cieux qu'à un chameau à passer par le trou d'une aiguille. On considérait cette maxime comme une hyperbole du style oriental, et quelques commentateurs ; pour donner plus de justesse à la comparaison traduisent par câble le mot hébreu qui signifie également chameau.

Or voici qu'un voyageur vient de découvrir qu'il y avait à Jerusalem une porte de douane qu'on appelait le Trou de l'aiguille; elle était si étroite et si basse, qu'un chameau chargé de marchandises ne pouvait y passer à grand peine qu'en fléchissant les genoux. On comprend dès-lors la parfaite justesse de la comparaison entre le riche, encombré de ses biens temporels, en face de la porte des cieux, et un chameau surchargé de ses bagages, devant la porte du trou de l'aiguille."

.....

4 Vertaling Paul Thoen (Latijn): door het oog van een naald

5 Het navolgend afschrift uit *Le Bien Public* is in een ander handschrift geschreven

6 Chronique, In: *Revue de l'art chrétien*: 12 (1868), p.222-224

Briefbeschrijving

Verzender	De Badts, Hendrik Augustijn
Ontvanger	Gezelle, Guido
Verzendingsdatum	25/05/1868
Verzendingsplaats	Heule (Kortrijk)
Annotatie	

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 enkel vel; bijlage: 1 dubbel vel, bijlage: 215 mm x 135 mm; enkel vel: 215 mm x 135 mm papier, wit; bijlage:papier, wit papiersoort: 2 zijden beschreven; zijde 1 met adressaat; bijlage: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	met bijlage: op zijde 1 afschrift uit "Le Bien public" van 10/04/1868 in ander handschrift op zijden 2, 3 en 4 verklaring van "De naaldoo" in handschrift van H.A. De Badts
Toevoegingen	bijlage: op zijde 2 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	4834
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11159

Inhoud

Incipit	Ik wacht altyd met groote verduldighd
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	25/05/1868, Heule, Hendrik Augustijn De Badts aan Guido Gezelle
Editeur	Jan Geens; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
